

***“¿Aprendiendo de la crisis?
El lugar de la ética en la economía”***

El passat 20 d'octubre la Fundació Víctor Grífols i Lucas va realitzar l'acte de lliurament de premis i beques d'investigació sobre bioètica 2010-2011. Victòria Camps, presidenta de la Fundació, va inaugurar l'acte i va recordar que cada any al lliurament de premis es fa una conferència sobre ètica i ciències de la salut. En aquesta ocasió, excepcionalment, s'ha fugit d'un tema de salut per dedicar l'acte a un tema de màxima actualitat, la crisi econòmica. Per això la Fundació va convidar Adela Cortina, catedràtica de Filosofia Moral i Política de la Universitat de València, qui va impartir la conferència *“¿Aprendiendo de la crisis? El lugar de la ética en la economía”*.

Adela Cortina va definir les crisis com un canvi radical, una situació d'incertesa que demana que s'aclareixi el futur i que en sorgeixi alguna cosa nova. Les crisis succeeixen a nivell econòmic, però també a nivell alimentari, sanitari, social, energètic... Per a Adela Cortina la crisi econòmica actual està repercutint en la sanitat, no només en les retallades de serveis als ciutadans, sinó també en la seva salut. En situacions de crisi la societat també és més propensa a patir malalties, sobretot aquelles relacionades amb la salut mental i el sistema nerviós.

Cortina coincideix amb alguns autors que relacionen la crisi econòmica amb una crisi de valors. La societat ha optat per alguns valors, els menys encertats, i ha volgut prescindir d'altres, que haguessin estat més recomanables. Per a aquesta filòsofa hi ha diverses causes ètiques que ens han portat cap a la crisi. La primera és que les nostres societats han patit una manca de confiança. La confiança és, segons Cortina, el principal capital dels pobles. Si no hi ha confiança cap a banquers, empresaris, mestres, professionals... la societat s'ensorra. En aquest moment els graus de confiança dels ciutadans estan a nivells mínims o fins i tot sota zero.

Però la confiança no és suficient. A més d'aquest valor, cal també control. Aquesta és, en opinió d'Adela Cortina, la segona causa ètica de la crisi: el control ha fallat; hi ha hagut una desregulació en determinats àmbits, el financer per exemple, i ningú ha estat capaç de supervisar-ho. Els ciutadans se senten desconcertats i no entenen qui

té el control ni qui controla els controladors. Això exigeix una institucionalització molt clara i passar comptes del que ha succeït.

La tercera causa de la crisi, apunta Cortina, ha estat la manca de professionalitat. Per a aquesta filòsofa, el bon professional no és el que es mou per incentius econòmics sinó el que es mou pels objectius de la professió. Això ha de portar a una reflexió molt profunda sobre les nostres professions i els veritables motius que mouen els professionals.

Una altra causa de la situació actual és el consumisme, que s'ha convertit en el motor de la producció. Per mantenir el sistema productiu s'ha fet imprescindible crear necessitats per poder anar augmentant la producció i el consum. Fins a arribar al punt, que en les societats on no hi ha consum, no hi ha alegria.

La darrera causa de la crisi és el que Adela Cortina anomena la maledicció del "curt terminisme": la presa de decisions a curt termini que afecta tant a l'economia com a la política. S'han sentit reflexions sobre la necessitat de fer reformes estructurals des de fa molt temps. Però quin partit polític s'exposa a fer reformes estructurals tenint en compte que ha de guanyar les eleccions al cap de quatre anys?, es pregunta Cortina.

Com es pot intentar sortir de les crisis? Adela Cortina va voler apuntar alguns reptes de futur. Considera fonamental poder recuperar la confiança i consolidar les institucions per tal que els ciutadans puguin confiar en les empreses, els bancs i les institucions polítiques. Els professionals també han d'utilitzar els incentius sempre que estiguin alineats amb les metes de la professió. Els controls han de ser clars, depurar les responsabilitats i optar per formes de vida que siguin justes. A fi de comptes, el consum indefinit no és el que dona la felicitat a la gent, allò que la proporciona és la relació compartida amb altres persones.

Adela Cortina va concloure que fins ara hem construït sobre sorra i ara és moment de construir sobre roca, prioritzant els millors valors: la confiança, la responsabilitat, la solidaritat, la llibertat... Valors que sabem que són els millors però a l'hora de la pràctica no els seguim. Cortina va concloure, "tan de bo optem per aquests valors i puguem reunir-nos d'aquí un temps i dir hem sortit de la crisi i els nostres valors són els millors".